

Protokół z LXVIII posiedzenia
Komisji Wspólnej Rządu i Mniejszości Narodowych i Etnicznych
Warszawa, 23 października 2019 r.

Na LXVIII posiedzenie Komisji Wspólnej Rządu i Mniejszości Narodowych i Etnicznych zaplanowano następujący porządek obrad:

1. Zatwierdzenie protokołu z LXVII posiedzenia Komisji Wspólnej Rządu i Mniejszości Narodowych i Etnicznych.
2. Stan przygotowań do Narodowego Spisu Powszechnego 2021.
3. Reprezentacja mniejszości narodowych i etnicznych w parlamencie i samorządach – analiza stanu na tle modeli innych krajów europejskich.
4. Mniejszości narodowe i etniczne a wychowanie obywatelskie i patriotyczne w polskim systemie oświaty.
5. Informacja Ministra Edukacji Narodowej w sprawie podręczników do nauczania języków mniejszości narodowych i etnicznych – stan na dzień 1 września 2019 r.
6. Informacja Ministerstwa Finansów o raporcie pt. „Krajowa ocena ryzyka prania pieniędzy oraz finansowanie terroryzmu” oraz powodach umieszczenia w rozdziale pt. „Zagrożenie terroryzmem” punktu dotyczącego mniejszości narodowych i etnicznych w Polsce.
7. Problematyka dziejów i kultur mniejszości narodowych i etnicznych w powstającym Muzeum Ziemi Wschodnich dawnej Rzeczypospolitej w Lublinie.
8. Upamiętnienia mniejszości narodowych i etnicznych – działania IPN oraz innych organów państwa.
9. Problematyka mniejszości narodowych i etnicznych w działaniach Komitetów Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa.
10. Działania organów państwa na rzecz zachowania upamiętnień i grobów mniejszości ukraińskiej w Polsce.
11. Sprawy bieżące

Posiedzenie prowadzili Pan Paweł Szefernaker, Sekretarz Stanu w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji, Współprzewodniczący KWRIMNIE oraz Pan Grzegorz Kuprianowicz, Współprzewodniczący KWRIMNIE - przedstawiciel mniejszości ukraińskiej.

Pan Paweł Szefernaker, Sekretarz Stanu w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji zgodnie z prośbą przedstawicieli mniejszości narodowych i etnicznych rozpoczął posiedzenie KWRIMNIE od przedstawienia informacji na temat planowanych na rok 2020 środków budżetowych na dotacje dla mniejszości narodowych i etnicznych oraz społeczności posługującej się językiem regionalnym. Pan Paweł Szefernaker zadeklarował, że podejmie wszelkie możliwe działania, aby kwota łączna środków na funkcjonowanie mniejszości narodowych i etnicznych oraz społeczności posługującej się językiem

regionalnym w roku 2020 uległa zwiększeniu w stosunku do obecnie planowanej i osiągnęła poziom tegoroczny.

Pan Grzegorz Kuprianowicz podziękował za przychylenie się do wniosku strony mniejszościowej KWRiMNiE i przedstawienie powyższej informacji na posiedzeniu KWRiMNiE, a także za złożoną deklarację działań w sprawie zwiększenia środków z budżetu państwa do poziomu tegorocznego.

Głos w dyskusji zabrali Pan Ludomir Molitoris, członek KWRiMNiE – przedstawiciel mniejszości słowackiej, Pan Jan Syczewski, członek KWRiMNiE – przedstawiciel mniejszości białoruskiej, Pani Mirosława Kopystiańska, członek KWRiMNiE – przedstawiciel mniejszości łemkowskiej, Pan Piotr Tyma, członek KWRiMNiE – przedstawiciel mniejszości ukraińskiej. Podnosili oni, że utrzymanie dotychczasowego poziomu finansowania, a tym bardziej jego zmniejszenie, stwarza ryzyko ograniczania przez organizacje mniejszości zakresu podejmowanych przez nie działań i zachowania ciągłości kluczowych przedsięwzięć. Zwrócono też uwagę, że zmniejszenie środków na działania mające na celu ochronę, zachowanie i rozwój tożsamości kulturowej mniejszości narodowych i etnicznych oraz zachowanie i rozwój języka regionalnego w projekcie budżetu państwa nastąpiło w sytuacji zwiększanych transferów społecznych, wzrostu płacy minimalnej i wzrostu cen. Podniesiono niebezpieczeństwo pauperyzacji kultury mniejszości narodowych.

Na wniosek Współprzewodniczącego KWRiMNiE Pana Grzegorza Kuprianowicza ogłoszono kilkunastominutową przerwę, podczas której odbyło się posiedzenie strony mniejszościowej KWRiMNiE.

Po przerwie Pan Grzegorz Kuprianowicz, Współprzewodniczący KWRiMNiE odczytał stanowisko strony mniejszościowej KWRiMNiE, przyjęte na posiedzeniu strony mniejszościowej KWRiMNiE, które odbyło się w przerwie. W stanowisku (w załączeniu) wyrażono zaniepokojenie środowisk mniejszości możliwością zmniejszenia w roku 2020 w stosunku do lat poprzednich wysokości środków z budżetu państwa na działania mające na celu ochronę, zachowanie i rozwój tożsamości kulturowej mniejszości narodowych i etnicznych oraz zachowanie i rozwój języka regionalnego. Wyrażono też nadzieję na sukcesywne zwiększanie tych środków oraz wypracowanie stabilnego i sprawnego modelu życia kulturalnego mniejszości narodowych i etnicznych w Polsce.

Ad. 1. Przyjęcie protokołu z LXVII posiedzenia KWRiMNiE.

Członkowie KWRiMNiE nie zgłosili uwag do przesłanego im projektu protokołu. Protokół został przyjęty.

Ad. 2. Stan przygotowań do Narodowego Spisu Powszechnego 2021.

Przy rozpatrywaniu wskazanego punktu obrad dyskutowano nad stanem przygotowań planowanego na rok 2021 narodowego spisu powszechnego ludności i mieszkań.

Na wstępie informację przedstawiła:

- Pani Magdalena Janczur-Knapiek, naczelnik w Departamencie Systemów Teleinformatycznych, Geostatystyki i Spisów GUS.

Pani Magdalena Janczur-Knapiek poinformowała członków KWRiMNiE o tym, że Pan Prezydent RP Andrzej Duda 6 września br. podpisał ustawę z dnia 9 sierpnia 2019 r. o narodowym spisie powszechnym ludności i mieszkań w 2021 r. Przedstawiła zakres informacji gromadzonych w ramach spisu oraz sposób ich zbierania i przetwarzania. Poinformowała również, że założenia planowanego spisu były konsultowane ze środowiskiem naukowym.

Pan Grzegorz Kuprianowicz podkreślił, że spisy powszechne mają szczególne znaczenie dla mniejszości narodowych i etnicznych.

W toku dyskusji zadano szereg pytań pod adresem przedstawicieli GUS odnośnie planowanego spisu. Pytania dotyczyły m.in. sposobu promowania spisu w społeczeństwie, sposobu zbierania informacji o przynależności narodowej lub etnicznej oraz deklarowanego wyznania, sposobu dokonywania tzw. samospisu, zachowania anonimowości gromadzonych danych.

Pani Dorota Szałtys – dyrektor Departamentu Badań Demograficznych GUS, Pan Grzegorz Gudaszewski – konsultant w Departamencie Badań Demograficznych GUS oraz Pani Karolina Banaszek – zastępca dyrektora Departamentu Edukacji i Komunikacji, rzecznik prasowy Prezesa GUS udzielili stosownych odpowiedzi i wyjaśnień na podnoszone kwestie.

W dyskusji wzięli udział: Grzegorz Kuprianowicz, Współprzewodniczący KWRIMNIE – przedstawiciel mniejszości ukraińskiej; Aldona Jurkun, członek KWRIMNIE - przedstawiciel mniejszości litewskiej; Rafał Bartek, członek KWRIMNIE - przedstawiciel mniejszości niemieckiej; Mirosława Kopystiańska, członek KWRIMNIE – przedstawiciel mniejszości łemkowskiej.

Ad. 3. Reprezentacja mniejszości narodowych i etnicznych w parlamencie i samorządach – analiza stanu na tle modeli innych krajów europejskich.

Punkt dotyczący reprezentacji mniejszości narodowych i etnicznych w parlamencie i samorządach został przeniesiony na następne posiedzenia KWRIMNIE.

Ad. 4. Mniejszości narodowe i etniczne a wychowanie obywatelskie i patriotyczne w polskim systemie oświaty

oraz

Ad. 5. Informacja Ministra Edukacji Narodowej w sprawie podręczników do nauczania języków mniejszości narodowych i etnicznych – stan na dzień 1 września 2019 r.

Pkt. 4 i 5 porządku obrad rozpatrzono łącznie.

Na wstępie informację przedstawił:

- Pan Maciej Kopeć, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Edukacji Narodowej - członek KWRIMNIE.

Pan Maciej Kopeć, Podsekretarz Stanu w MEN – członek KWRIMNIE w swojej wypowiedzi przytoczył preambułę obowiązującego prawa oświatowego. Przedstawił rolę, jaką placówki oświatowe pełnią w rozwoju i kształtowaniu młodzieży. Idea wielokulturowości, tolerancji mniejszości narodowych i etnicznych oraz podkreślenie ich znaczenia w społeczeństwie znajduje odzwierciedlenie w podstawie programowej. Pan Maciej Kopeć odniósł się również do sprawy podręczników do nauczania języków mniejszości. Przedstawił informację o zasadach ich finansowania i wydawania.

W toku dyskusji poruszono kwestie dotyczące m.in.: doradztwa nauczycieli pod kątem edukacji mniejszościowej (brak centralnego kształcenia w tej materii); brak metodyków nauczania języków mniejszościowych (np. języka słowackiego), zwiększenia wrażliwości nauczycieli na problematykę mniejszościową. Przedstawiciele mniejszości ukraińskiej i słowackiej wskazali także na problem, jakim jest faktyczny brak podręczników do nauczania ich języków. W związku z tym zaapelowano o takie zmiany systemowe, które zwiększyłyby dostępność podręczników dla mniejszości. Zwrócono również uwagę na konieczność opracowania strategii oświaty mniejszości.

Pan Łukasz Grzędzicki, członek KWRMNIe – przedstawiciel społeczności posługującej się językiem regionalnym zaapelował, aby Komisja w tym roku zaopiniowała projekt rozporządzenia w sprawie sposobu podziału części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego.

W dyskusji wzięli udział: Grzegorz Kuprianowicz, Współprzewodniczący KWRIMNIE – przedstawiciel mniejszości ukraińskiej; Rafał Bartek, członek KWRIMNIE - przedstawiciel mniejszości niemieckiej; Mirosława Kopystiańska, członek KWRIMNIE – przedstawiciel mniejszości łemkowskiej; Ludomir Molitoris, członek KWRIMNIE – przedstawiciel mniejszości słowackiej, Piotr Tyma, członek KWRMNIe – przedstawiciel mniejszości ukraińskiej; Aldona Jurkun, członek KWRIMNIE - przedstawiciel mniejszości litewskiej; Algirdas Vaicekauskas, członek KWRMNIe – przedstawiciel mniejszości litewskiej; Bernard Gaida, członek KWRIMNIE – przedstawiciel mniejszości niemieckiej, Łukasz Grzędzicki, członek KWRMNIe – przedstawiciel społeczności posługującej się językiem regionalnym.

Ad. 6. Informacja Ministerstwa Finansów o raporcie pt. „Krajowa ocena ryzyka prania pieniędzy oraz finansowanie terroryzmu” oraz powodach umieszczenia w rozdziale pt. „Zagrożenie terroryzmem” punktu dotyczącego mniejszości narodowych i etnicznych w Polsce.

Informację przedstawił:

- Pan Artur Kołaczek, główny specjalista w Ministerstwie Finansów.

Pan Artur Kołaczek przedstawił okoliczności przygotowania raportu pt. „Krajowa ocena ryzyka prania pieniędzy oraz finansowanie terroryzmu”, tj. podstawę prawną i cel raportu. W raporcie przedstawiono różne aspekty życia gospodarczego i społecznego. Umieszczenie w raporcie informacji o mniejszościach narodowych i etnicznych nie miało na celu wskazania tej grupy społecznej, jako generującej zagrożenie dla bezpieczeństwa państwa, a jedynie przedstawienie o niej obiektywnych informacji. Informacje te wskazują wysoką homogeniczność społeczeństwa polskiego.

W toku dyskusji przedstawiciele mniejszości wyrazili obawę, że sam fakt umieszczenia informacji o mniejszościach narodowych i etnicznych w dokumencie o takim tytule, może wpływać negatywnie na sposób postrzegania społeczności mniejszościowych. Przedstawiciele mniejszości zwrócili się o załączenie do raportu erraty, która wyjaśniałaby możliwe wątpliwości wynikające z umieszczenia informacji o mniejszościach w treści tego raportu.

Pan Piotr Tyma, członek KWRIMNIE – przedstawiciel mniejszości ukraińskiej, stwierdził, że w raporcie nie uwzględniono również działalności polskich grup ekstremistycznych finansowanych przez Federację Rosyjską, zaangażowanych w wojnę hybrydową na wschodzie Ukrainy. Raport posiada charakter antyislamski i nie uwzględnia innych zagrożeń.

Pan Artur Kołaczek, ustosunkowując się do podnoszonych wątpliwości ponownie zaznaczył, że raport nie dotyczy „zagrożenia terroryzmem”, ale zagrożenia, jakie stanowi „pranie pieniędzy i finansowanie terroryzmu”. Zaznaczył, że uwzględnienie apelu przedstawicieli mniejszości o zmianę treści raportu, która budzi wątpliwości, możliwa będzie np. podczas aktualizacji raportu, która odbywa się co najmniej raz na dwa lata.

W dyskusji wzięli udział: Grzegorz Kuprianowicz, Współprzewodniczący KWRIMNIE – przedstawiciel mniejszości ukraińskiej; Bernard Gaida, członek KWRIMNIE – przedstawiciel mniejszości niemieckiej; Stefan Dudra, członek KWRIMNIE – przedstawiciel mniejszości łemkowskiej; Piotr Tyma, członek KWRIMNIE – przedstawiciel mniejszości ukraińskiej; Ludomir Molitoris, członek KWRIMNIE – przedstawiciel mniejszości słowackiej.

Ad. 7. Problematyka dziejów i kultur mniejszości narodowych i etnicznych w powstającym Muzeum Ziemi Wschodnich dawnej Rzeczypospolitej w Lublinie.

Informację przedstawił:

- Pan Jarosław Sellin, Sekretarz Stanu w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego – członek KWRIMNIE.

Pan Jarosław Sellin, Sekretarz Stanu w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego w swojej wypowiedzi zaznaczył, że inicjatywa budowy muzeum jest odpowiedzią na liczne, oddolne sygnały wzywające do stworzenia takiej instytucji. Muzeum formalnie już powstało. Obecnie trwają konsultacje nad treścią wystawy stałej, która mają być prezentowana w muzeum. Istotną częścią działalności muzeum będzie promowanie historii I Rzeczypospolitej. Kultura ziem wschodnich dawnej Rzeczypospolitej była wypadkową tradycji i zwyczajów wszystkich grup etnicznych, narodowościowych i wyznaniowych ją zamieszkujących. Muzeum Lubelskie w Lublinie wyraża nadzieję, że powyższe znajdzie odzwierciedlenie w tworzonej wystawie i wystawach czasowych tworzonego Muzeum Ziemi Wschodnich dawnej Rzeczypospolitej.

W dyskusji, która nastąpiła po przedstawieniu powyższej informacji, przedstawiciele mniejszości zasiadający w KWRIMNIE zwrócili uwagę, iż niezwykle ważnym jest, w jaki sposób tworzone muzeum będzie prezentowało rolę społeczności zamieszkujących ziemie wschodnie dawnej Rzeczypospolitej. Wyrzucili obawę, że tworzone muzeum może mieć jednostronną narrację, w niewystarczający sposób uwzględniając perspektywę mniejszości narodowych i etnicznych. Zwrócono też uwagę, iż powstanie Muzeum Ziemi Wschodnich dawnej Rzeczypospolitej w Lublinie oznacza tworzenie nowej instytucji kultury, podczas gdy postulaty mniejszości wskazujące potrzebę powołania instytucji kultury mniejszości narodowych i etnicznych nie zostały zrealizowane.

Pan Jarosław Sellin, Sekretarz Stanu w MKiDN – członek KWRIMNIE zwrócił uwagę, że opracowany przez ministerstwo materiał dla członków KWRIMNIE zawiera jedynie informację o instytucjach kultury, które podlegają ministerstwu. Materiał nie zawiera informacji o instytutach kultury, które założycielem są np. samorządy, organizacje pozarządowe.

W dyskusji wzięli udział: Jarosław Sellin, Sekretarz Stanu w MKiDN – członek KWRIMNIE; Paulina Florjanowicz, dyrektor Departamentu Dziedzictwa Kulturowego MKiDN; Grzegorz Kuprianowicz, Współprzewodniczący KWRIMNIE - przedstawiciel mniejszości ukraińskiej; Pan Piotr Tyma, członek KWRIMNIE – przedstawiciel mniejszości ukraińskiej; Aldona Jurkun, członek KWRIMNIE - przedstawiciel mniejszości litewskiej; Katarzyna Mieczkowska-Czerniak – dyrektor Muzeum Lubelskiego w Lublinie.

Ad. 8. Upamiętnienia mniejszości narodowych i etnicznych – działania IPN oraz innych organów państwa.

oraz

Ad. 10 Działania organów państwa na rzecz zachowania upamiętnień i grobów mniejszości ukraińskiej w Polsce.

Informację przedstawili:

- Pan Adam Siwek, dyrektor Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa IPN.

Pan Adam Siwek przedstawił informację o zakresie działalności IPN w przedmiocie nadzoru merytorycznego nad inicjatywami tworzenia upamiętnień. IPN nie tylko wydaje opinię odnośnie poszczególnych inicjatyw, ale też wspiera finansowo tworzenie miejsc pamięci. Pan Adam Siwek podał przykłady działań IPN w tej kwestii.

- Pan Jarosław Sellin, Sekretarz Stanu w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Pan Jarosław Sellin, Sekretarz Stanu w MKiDN – członek KWRIMNIE poinformował, że ministerstwo w tej materii szczególnie skupiło się na zachowaniu cmentarzy żydowskich. W roku 2018 został uruchomiony program oznakowania cmentarzy żydowskich w Polsce. Przedstawił założenia tego programu. Istnieją również programy MKiDN skierowane na zachowanie miejsc pamięci i grób wojennych.

- Pani Małgorzata Majka-Onyszkiewicz, Pełnomocnik Wojewody Podkarpackiego do spraw Mniejszości Narodowych i Etnicznych.

Zaprezentowała informację o roli i zakresie działania wojewody w zakresie ochrony cmentarzy i grobów wojennych. Miejsca pochówku osób cywilnych nie znajdują się pod opieką wojewody. Miejsca spoczynku członków Ukraińskiej Armii Powstańczej nie są traktowane jako groby wojenne. Stanowisko Wojewody Podkarpackiego w tej sprawie zostało przekazane do MKiDN.

- Pan Dariusz Nowakowski, starszy inspektor wojewódzki w Lubelskim Urzędzie Wojewódzkim.

Przedstawiciel Lubelskiego Urzędu Wojewódzkiego poinformował o stanie ukraińskich upamiętnień i grobów wojennych na terenie województwa. Zaprezentował podejmowane przez urząd wojewódzki działania w kwestii zachowania tych upamiętnień.

Pan Piotr Tyma, członek KWRIMNIE – przedstawiciel mniejszości ukraińskiej podniósł kwestię braku w dostarczonej przez Urząd Wojewódzki w Lublinie spisie wielu istniejących na terenie województwa lubelskiego ukraińskich cmentarzy, grobów i upamiętnień oraz kwestię upamiętnienia w miejscowości Monasterz. W roku 2015 upamiętnienie to zostało zdewastowane. Wojewoda Podkarpacki, powołując się na ekspertyzę dr Tomasza Berezy, odmawia wyremontowania upamiętnienia, z tego względu, że pochowani tam żołnierze UPA są podejrzewani o zbrodnie na tle etnicznym. Pan Piotr Tyma uważa takie stanowisko za krzywdzące, podając przykład cmentarza w Przemyślu, na którym pochowani są żołnierze Wehrmachtu a nawet SS-man, który służył w obozie zagłady w Bełżcu, zwrócił również uwagę na fakt że grób w Monasterzu był ustanowiony w 2000 r. przez państwowy organ Radę Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa. Na płycie nagrobnej nie ma odwołań do UPA, nazw oddziałów i stopni wojskowych, są tylko imiona i nazwiska i inskrypcja „Polegli w walce za wolną Ukrainę”. Całość zatwierdziła ROPWiM, dodał również, że w mogile są pochowani członkowie UPA, mieszkańcy okolicznych miejscowości, którzy zginęli w walce z NKWD.. Wskazuje na brak dialogu i zrozumienia ze strony organów administracji w kwestii grobów i upamiętnień ukraińskich. Pan Grzegorz Kuprianowicz wyraził przekonanie, że sprawa grobów i cmentarzy ma szczególne znaczenie dla mniejszości narodowych i etnicznych, instytucje państwa i samorządu powinny wykazywać należyte zainteresowanie tą sprawą, podobnie jak w przypadku grobów obywateli RP innych narodowości. Problemem jest, iż organy administracji nie posiadają pełnej wiedzy o cmentarzach, grobach i upamiętnieniach na ich terenie. Instytucje państwa powinny w większym stopniu brać pod uwagę wrażliwość mniejszości. Pani Mirosława Kopystiańska zaznaczyła, że w przypadku grobów mniejszości łemkowskiej również zdarzają się przypadki dewastacji. Jednakże groby łemkowskie przede wszystkim niszczyją z powodu upływu czasu. Są to groby cywilne i powinny być także remontowane. Pan Minister J. Sellin w odpowiedzi na głosy w dyskusji, stwierdził

m.in. że państwo polskie uchwałą Sejmu z 2016 r. w sprawie ludobójstwa na Wołyniu, wskazało konkretną organizację polityczną i militarną odpowiedzialną za zbrodnie tam dokonane. Wyraźnie zazaczył, że każdy ma prawo do upamiętnienia miejsca pochówku, nawet jeżeli są to miejsca pochówku żołnierzy Wehrmachtu, wśród których spoczywać mogą zbrodniarze wojenni. Nie zgodzilibyśmy się jednak na to, aby na tych pochówkach umieścić inskrypcję „Polegli za III Rzeszę” i tę polską wrażliwość należy uwzględnić. Jeżeli mówimy o oddziałach, które brały udział w mordowaniu Polaków w *rzezi wołyńskiej* czy w Małopolsce wschodniej, to trzeba się zastanowić na treścią napisu, który powinien na takim pochówku być. W odniesieniu do formalnie legalnego nagrobka w Monasterzu gdybyśmy się zgodzili na umieszczenie inskrypcji np. „Polegli w walce z NKWD” lub „Polegli w walce z sowieckim okupantem” to pojawia się pytanie, czy takie rozwiązanie spotka się z otwartością. Piotr Tyma stwierdził, że tego typu porównanie jest nadużyciem.

Przedstawiciele mniejszości zasiadający w KWRIMNIE zwrócili uwagę, że w materiale przekazanym przez MKiDN na temat audycji w mediach publicznych o mniejszościach narodowych i etnicznych znajdują się tytuły, które w żaden sposób nie odnoszą się kwestii mniejszości. Materiały tego rodzaju powinny w przyszłości być dokładniej przygotowywane.

Pan Rafał Bartek, członek KWRIMNIE – przedstawiciel mniejszości niemieckiej zauważył, że przedstawiony przez MKiDN raport w dużej części rozmija się z tematem. Wskazał, że aby mógł on być przedmiotem dyskusji powinien zostać najpierw skorygowany.

Pan Jarosław Sellin, Sekretarz Stanu w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego poinformował, że instytucje podległe Ministrowi Kultury i Dziedzictwa Narodowego, w tym media publiczne, zostały poproszone o sprawozdanie tego, jak upamiętniają mniejszości narodowe i etniczne i błędnie rozumiały ww. temat. Podkreślił, że w przyszłości zwróci uwagę na tego typu raportowanie.

W dyskusji wzięli udział: Jarosław Sellin, Sekretarz Stanu w MKiDN – członek KWRIMNIE; Adam Siwek, dyrektor Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa IPN; Małgorzata Majka-Onyszkiewicz, Pełnomocnik Wojewody Podkarpackiego do spraw Mniejszości Narodowych i Etnicznych; Dariusz Nowakowski, starszy inspektor wojewódzki w Lubelskim Urzędzie Wojewódzkim; Grzegorz Kuprianowicz, Współprzewodniczący KWRIMNIE - przedstawiciel mniejszości ukraińskiej; Pan Piotr Tyma, członek KWRIMNIE – przedstawiciel mniejszości ukraińskiej; Mirosława Kopystiańska, członek KWRIMNIE – przedstawiciel mniejszości łemkowskiej; Aldona Jurkun, członek KWRIMNIE - przedstawiciel mniejszości litewskiej; Rafał Bartek, członek KWRIMNIE - przedstawiciel mniejszości niemieckiej.

Ad. 9. Problematyka mniejszości narodowych i etnicznych w działaniach Komitetów Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa.

W czasie dyskusji nad wskazanym pkt. obrad przedstawiciele mniejszości ukraińskiej zasiadający w KWIMNIE podnieśli kwestię odwołania dr Grzegorza Kuprianowicza z Komitetu Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa w Lublinie w związku z jego wystąpieniem w Sahryniu w lipcu 2018 r. Skonstatowano, iż obecnie w Komitetach Ochrony Pamięci Walki i Męczeństwa nie zasiadają przedstawiciele mniejszości narodowych i etnicznych. Wyrażono przekonanie, iż działanie IPN w tej kwestii jest dla nich niezrozumiałe. Przedstawiciele mniejszości ukraińskiej ponownie zwrócili się z zapytaniem o przyczynę odwołania dr. Kuprianowicza.

Pan Bernard Gajda, odnosząc się do przygotowanego przez IPN materiału zwrócił się z pytaniem, czy tablice upamiętniające osoby cywilne także wymagają zgody IPN przed uch ufundowaniem. Pan Adam

Siwek odpowiadając na pytanie wskazał, że w tym wypadku zwrócenie się o opinię do IPN jest dobrowolne. Pan Adam Siwek odnosząc się do pozostałych kwestii podniesionych przez przedstawicieli mniejszości zaznaczył, że Komitety Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa nie są organami IPN. Prezes IPN nie cenzuruje w żaden sposób ich działalności. Odnośnie odwołania Pana dr. Grzegorza Kuprianowicza z członkostwa w Komitecie Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa w Lublinie Pan Adam Siwek podtrzymał stanowisko, zawarte w tej sprawie uprzednio na piśmie przez IPN.

Przedstawiciele mniejszości zgłosili postulat, aby IPN rozważył kwestię braku w Komitetach Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa osób reprezentujących mniejszości.

W dyskusji wzięli udział: Adam Siwek, dyrektor Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa IPN; Grzegorz Kuprianowicz, Współprzewodniczący KWRIMNIE - przedstawiciel mniejszości ukraińskiej; Piotr Tyma, członek KWRIMNIE – przedstawiciel mniejszości ukraińskiej; Bernard Gaida, członek KWRIMNIE - przedstawiciel mniejszości niemieckiej.

Ad. 11 Sprawy bieżące

W sprawach bieżących Pan Ludomir Molitoris, członek KWRIMNIE – przedstawiciel mniejszości słowackiej zwrócił się do przedstawicieli MEN z postulatem, aby wnioski o wspieranie inicjatyw edukacyjnych w szkolnym środowisku wielokulturowym skierowane do mniejszości były rozpatrywane rozdzielnie od wniosków na wspieranie integracji migrantów w środowisku polskim. Wnioski mniejszości narodowych i etnicznych w chwili obecnej przegrywają z innymi wnioskami i nie uzyskują dotacji.

Pan Rafał Bartek, zwrócił się z pytaniem, kiedy uzyska odpowiedź na swoje pytanie skierowane pisemnie odnośnie tablic dwujęzycznych w 4 gminach województwa opolskiego i śląskiego. Odnosząc się do zapowiedzi zwiększenia środków budżetowych na przyszły rok na dotacje zwrócił się z pytaniem o to, w jaki sposób organizacje mniejszości mają reagować na dotychczasowe propozycje finansowe ministerstwa do poszczególnych zadań.

Pan Piotr Tyma zapytał o stan sprawy dotyczącej znalezienie ładunków wybuchowych na upamiętnieniu w miejscowości Mołodycz.

Pan Bernard Gaida zwrócił się z pytaniem o sposób, w jaki zrealizowany zostanie wniosek mniejszości o erratę do ww. raportu Ministerstwa Finansów. Zwrócił również uwagę na problem, jakim jego zdaniem jest brak przedstawicieli mniejszości w Komitetach Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa. Zwrócił się również z propozycją zaproszenie na posiedzenie KWRIMNIE nowego Prezesa Rady Ministrów. Odniósł się także do sprawy dr. G. Kuprianowicza zwracając uwagę, że wiąże się ona z działalnością byłego wojewody lubelskiego Przemysława Czarnka, który posługiwał się nieprawdziwymi informacjami i powinno to zostać napiętnowane. Piotr Tyma przedstawił sprawę wniosku ZUWP o odwołanie członka Rady przy IPN w Rzeszowie, wniosek ten nie spotkał się ze zrozumieniem kierownictwa IPN, dodał że chodzi o osobę, która swoimi działaniami przyczynia się do wzrostu napięć na pograniczu.

Pani Mirosława Kopystiańska również stwierdziła, że sprawa współprzewodniczącego G. Kuprianowicza powinna zostać definitywnie zakończona i zamknięta, a wobec osób, które dopuściły się nadużyć powinny zostać wyciągnięte konsekwencje. Zwróciła też uwagę na problem z uczestnictwem przedstawicieli władz państwowych w obchodach rocznicy akcji „Wisła”, co zostało odebrane jako element barku zainteresowania naszymi sprawami.

Pan Grzegorz Kuprianowicz zwrócił uwagę na to, że w roku 2020 przypada 15. rocznica obowiązywania ustawy o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym oraz 15. rocznica

działalności Komisji Wspólnej Rządu i Mniejszości Narodowych i Etnicznych. Stwierdził, że warto wykorzystać te jubileusze do działań pozytywnych, tym bardziej, że KWRiMNiE jest czymś wyjątkowym w systemie ochrony praw mniejszości nie tylko w Europie. W tym kontekście zgłosił sformułowany przez stronę mniejszościową postulat posiedzenia KWRiMNiE z udziałem Prezesa Rady Ministrów, zwracając uwagę, że w ciągu 15 lat działalności Komisji Wspólnej takiego posiedzenia nie było. Zwrócił się również z postulatem, aby w przypadku rozpoczynania przez MSWiA procedury konsultowania wniosków dotyczących odwołania poszczególnych członków KWRiMNiE, osoby, których wnioski dotyczą, były bezpośrednio informowane o prowadzonych konsultacjach, a nie za pośrednictwem organizacji. Na koniec odniósł się do sprawy działań byłego wojewody lubelskiego Przemysława Czarnka, wyrażając ubolewanie, iż ze strony organów państwa nie została wyrażona żadna ocena podejmowanych przez wojewodę lubelskiego działań wobec mniejszości ukraińskiej, w tym wobec jego osoby. Przypomniał, iż zwracał się z pismem w tej sprawie do Prezesa Rady Ministrów.

Pan Paweł Szefernaker odnosząc się do podniesionych kwestii pism, stwierdził, iż zostaną one wyjaśnione przez pracowników MSWiA. W odniesieniu do kwestii budżetu na 2020 r. zadeklarował, że kierownictwo Departamentu Wyznań Religijnych oraz Mniejszości Narodowych i Etnicznych w następnym tygodniu przedstawi propozycje rozwiązań.

Na zakończenie Pan Grzegorz Kuprianowicz, Współprzewodniczący KWRiMNiE podziękował za deklarację Pana Pawła Szefernakera, Sekretarza Stanu w MSWiA, w kwestii budżetu na 2020 r. Wyraził również podziękowanie za jego współpracę z mniejszościami, jako Współprzewodniczącego KWRiMNiE ze strony rządowej.

Pełny zapis dźwięku z przebiegu posiedzenia stanowiący integralną część niniejszego protokołu, dostępny jest na stronie internetowej: <http://mniejszosci.narodowe.mswia.gov.pl/mne/komisja-wspolna/posiedzenia/2019/11095,LXVIII-posiedzenie-Komisji-Wspolnej-Rzadu-i-Mniejszosci-Narodowych-i-Etnicznych-.html>

Grzegorz Kuprianowicz

Współprzewodniczący Komisji Wspólnej Rządu
i Mniejszości Narodowych i Etnicznych

Paweł Szefernaker

Współprzewodniczący Komisji Wspólnej Rządu
i Mniejszości Narodowych i Etnicznych